

गौशाला नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड ८ संख्या ३ मिति: २०८२/०२/०१

भाग-२
गौशाला नगरपालिका

गौशाला नगरपालिकाको डिप बोरिंग संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि (पहिलो संशोधन) २०८१

प्रमाणिकरण मिति: २०८२/०२/०१

गौशाला नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
गौशाला, महोत्तरी
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७४

केशव कुमार अधिकारी
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

गौशाला नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
गौशाला, महोत्तरी

गौशाला नगरपालिकाको डिप बोरिंग संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि

(पहिलो संशोधन) २०८१

प्रस्तावना :

नेपाल जलवायु परिवर्तन दृष्टिले अत्यन्त जोखिम रहेको मुलुक हो । जलवायु परिवर्तनले जलश्रोत, कृषि उत्पादन, खाद्य सुरक्षा, जैविक विविधता, वन सम्पदा, भौतिक पुर्बधारहरु, मानवीय स्वास्थ्य, पर्यटन तथा जनजिविका जस्ता महत्वपूर्ण क्षेत्रमा नकारात्मक प्रभावपर्ने हुदा पछिल्लो समयमा जलवायु परिवर्तन एउटा गम्भीर चिन्ताको विषय बनेको छ । नेपालमा जलवायु परिवर्तनको प्रभाव केहि क्षेत्रमा देखा परिसकेको छ । विगत २५ वर्षमा अनुभव गरिएको जलवायु परिवर्तनको असर संबन्धित सर्वेक्षण प्रतिवेदन (NCCIS-२०१६) अनुसार ८६ प्रतिशत घरधुरीले बढ्दो खडेरी को अनुभव गरेका छन् । नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले निर्दिष्ट गरेको स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्र भित्रको डिप बोरिंग जडान तथा संचालन सम्बन्धि कार्यको लागि नगरपालिकाले उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन गर्न आवश्यक देखिएकोले गौशाला नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन २०७५ को दफा ३ बमोजिम गौशाला नगरपालिकाको डिप बोरिंग संचालन र व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यविधि २०७७ जारी गरिएको छ ।

परिच्छेद- १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

(१) यस कार्यविधिको नाम गौशाला नगरपालिकाको डिप बोरिंग संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि २०७७ रहेको छ ।

केशव कुमार अधिकारी
प्रमुख प्रशासक अधिकृत

(२) यो कार्यविधि नगरपालिका क्षेत्र भित्र तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :-

(क) "आन्तरिक आय" भन्नाले नेपालको संविधान बमोजिम तोकिएको क्षेत्रमा लगाइएको कर, दस्तुर, शुल्क र प्रचलित कानून बमोजिम भएको दण्ड, जरिवाना रकम समेतलाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) "आयोजना" भन्नाले कुनै भौगोलिक क्षेत्र वा कार्यक्षेत्रमा निश्चित अवधि र लगानी रकम तोकिएको निर्धारित उद्देश्य प्राप्तिका लागि तयार गरिएको व्यवस्थित क्रियाकलाप सम्झनु पर्छ ।

(ग) "उपभोक्ता समिति" भन्नाले आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभ पाउने व्यक्तिहरूबाट कुनै आयोजना तथा कार्यक्रम जडान तथा सञ्चालन गर्न आफूहरू मध्येबाट गठन गरेको समिति सम्झनु पर्छ ।

(घ) "ऐन" भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ सम्झनु पर्छ ।

(ङ) "कार्यक्रम" भन्नाले निश्चित उद्देश्य प्राप्तिका लागि तयार गरिएको क्षेत्रगत वा बहुक्षेत्रगत आयोजनाहरूको संयोजित रूप सम्झनु पर्छ ।

(ड) "कार्यक्रम" भन्नाले निश्चित उद्देश्य प्राप्तिका लागि तयार गरिएको क्षेत्रगत वा बहुक्षेत्रगत आयोजनाहरूको संयोजित रूप सम्झनु पर्छ ।

(च) "कार्यविधि" भन्नाले कार्यक्रम तथा योजना सञ्चालन, कार्यान्वयन र फरफारक सम्बन्धी कार्यविधि २०७७ लाई सम्झनु पर्छ ।

(छ) "गैहसरकारी संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना तथा सञ्चालन भएका गैह नाफामूलक, सामाजिक, जनहितकारी संस्था सम्झनु पर्छ र यस शब्दले निजी क्षेत्र समेतलाई जनाउने छ ।

(ज) "ठूला मेशिनरी उपकरण" भन्नाले ठूला प्रकृतिका (बुलडोजर, एक्साभेटर, व्याक हो लोडर, बोरिंग मसिन आदि जस्ता) श्रममूलक प्रविधिलाई विस्थापित गर्ने खालका मेशिनरी उपकरण सम्झनु पर्छ ।

(झ) "नगर सभा" भन्नाले गौशाला नगरपालिकाको नगर सभालाई सम्झनु पर्छ ।

(ञ) "नगरपालिका" भन्नाले गौशाला नगरपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

(ट) "प्रमुख" भन्नाले गौशाला नगरपालिकाको प्रमुखलाई सम्झनु पर्छ ।

(ठ) "उपप्रमुख" भन्नाले गौशाला नगरपालिकाको उपप्रमुखलाई सम्झनु पर्छ ।

(ड) "वित्तीय समानिकरण" भन्नाले संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्रचलित ऐन, नियम, नीति तथा निर्णय अनुसार नगरसभाको निर्णयले खर्च गर्न सक्ने गरी प्राप्त अनुदान सम्झनु पर्छ ।

(ढ) "सशर्त अनुदान" भन्नाले संघीय वा प्रदेश सरकारले खास शर्त तोकिएको उपलब्ध गराएको अनुदान सम्झनु पर्छ,

(ण) "मन्त्रालय" भन्नाले सङ्घीय तथा प्रदेश सरकारका मन्त्रालयहरू सम्झनु पर्छ ।

केशव कुमार
प्रमुख प्रशासनिक अधिकृत

(त) "विकास साझेदार" भन्नाले नगरपालिकालाई आर्थिक, प्राविधिक एवं वस्तुगत सहयोग उपलब्ध गराउने द्विपक्षीय एवम् बहुपक्षीय दातृ निकाय, अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था र निजी क्षेत्र र समुदायमा आधारित संस्थालाई सम्झनु पर्छ

(थ) "लक्षित समूह" भन्नाले आर्थिक एवं सामाजिक रूपमा पछाडी परेका वर्ग एवं समुदाय (बिभिन्न जातजातिका विपन्न वर्गहरू, ज्येष्ठ नागरिक, दलित, आदिवासी जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, मधेसी, मुस्लिम, अल्पसंख्यक तथा पिछडिएका वर्ग, अपाङ्गता भएका व्यक्ति) एवं लक्षित समूह भनी तोकिएका वर्ग तथा समुदाय सम्झनु पर्छ ।

(द) "लैङ्गिक लेखाजोखा (परीक्षण)" भन्नाले महिला र पुरुष बीचको भूमिका, सम्बन्ध, अवसर आदिको लेखाजोखा र लैङ्गिक समानता कायम गर्न निर्धारण गरिएको नीति, कार्यक्रम तथा बजेटको विश्लेषण तथा परीक्षणलाई सम्झनु पर्छ ।

(ध) "स्रोत" भन्नाले नगरपालिकालाई उपलब्ध हुने सबै प्रकारका अनुदान, आन्तरिक आय, ऋण, सापटी, विकास साझेदारबाट प्राप्त सहयोगलाई सम्झनु पर्छ ।

(न) "वडा अध्यक्ष" भन्नाले नगरपालिकाको वडा समितिको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्नेछ ।

(प) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले स्थानीयसरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८४ बमोजिमका प्रमुख प्रशासकीय प्रमुखलाई सम्झनु पर्छ ।

(फ) "सामाजिक परीक्षण" भन्नाले नगरपालिकाको योजना, नीति, सञ्चालित कार्यक्रम, आयोजना कार्यान्वयन र सेवा प्रवाहले आर्थिक, सामाजिक विकासमा गरेको समग्र योगदानको लेखाजोखा, विश्लेषण र मूल्याङ्कन कार्य सम्झनु पर्छ ।

(ब) "सार्वजनिक परीक्षण" भन्नाले नगरपालिकामा सञ्चालित कार्यक्रम वा आयोजनाको लक्ष्य, उद्देश्य, यसबाट प्राप्त नतिजा, उपलब्धी र खर्च आदिको बारेमा सरोकारबालाहरूलाई जानकारी गराई यिनिहरूबाटै लेखाजोखा र मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने कार्यलाई सम्झनु पर्छ ।

(भ) "योजना" भन्नाले नगरपालिकाको सर्वाङ्गिक विकासका लागि तयार पारिएको आवधिक, वार्षिक, क्षेत्रगत तथा नगर विकास गुरुयोजनालाई सम्झनु पर्छ ।

(य) "वोरिंग " भन्नाले नगरपालिका अन्तर्गतमा रहेका कृषि क्षेत्र विकासका लागि जडान गरिएको वोर लाइ सम्झनु पर्छ ।

zup
केशव कुमार अधिकारी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

(र) " निर्धारित जग्गा" भन्नाले नगरपालिका अन्तर्गतमा रहेका कृषि उत्पादनक लागि सिचाईमुलक डिप बोरिंगले सिचाई गर्न सक्ने जग्गा लाई सम्झनु पर्छ ।

(ल) "जडान समिति" भन्नाले नगरपालिका अन्तर्गतमा रहेका कृषि उत्पादनक लागि खटिने कृषकहरु मध्ये निर्वाचित प्रतिनिधि सामु डिप बोरिंग जडानका लागि छानिएका समूह लाई सम्झनु पर्छ ।

(व)" संचालन समिति " भन्नाले नगरपालिका अन्तर्गतमा रहेका कृषि उत्पादनक लागि खटिने कृषकहरु मध्ये निर्वाचित प्रतिनिधि सामु डिप बोरिंग संचालनका लागि छानिएका समूह लाई सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद - २

डिप बोरिंग जडान

३ . नगरपालिका अन्तर्गतमा रहेका जग्गाहरु को क्षेत्रफल निर्धारण गरी विभिन्न प्रकारका सिचाईमुलक बोरिंग जडान गरिनेछ:-

(१) ४" वोर को लागि :-

(क) सञ्चालन समिति सदस्य संख्या :- ३ सदस्य समिति

(ख) जग्गाको क्षेत्रफल :- १ बिघा

(ग) लागत सहभागिता :- १० प्रतिशत

(२) ६ " वोर को लागि :

(क) सञ्चालन समिति सदस्य संख्या :- ५ सदस्य समिति

(ख) जग्गाको क्षेत्रफल :- ५ बिघा

(ग) लागत सहभागिता :- १० प्रतिशत

३) ८ " वोर को लागि :-

(क) सञ्चालन समिति सदस्य संख्या :- ७ सदस्य समिति

केशव कुमार अधिकारी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

(ख) जग्गाको क्षेत्रफल :- १० बिघा

(ग) लागत सहभागिता :- १० प्रतिशत

४) मर्मत संहार कोष: नगरपालिका क्षेत्र भित्र निर्मित पूर्वाधारहरूको दीगोपनका लागि नियमित मर्मत संहार गरी निरन्तर सञ्चालनमा ल्याउन संचालन दस्तुर बापतको रकम यस कोषमा राखी सोही प्रयोजनमा खर्च गर्नु पर्नेछ ।

(५) कन्टिनजेन्सी: नगरपालिकाबाट संचालित योजना व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक प्राविधिक तथा अन्य उपकरण खरीद, रेखदेख, मर्मत सम्हार तथा अन्य लजिष्टिक सहायताका लागि विनियोजित बजेटबाट योजना सञ्चालन गर्न निर्धारित बजेटको तीन प्रतिशत रकम कट्टी गरी सोही प्रयोजनका लागि खर्च गर्नु पर्नेछ ।

(६) परिच्छेद २ को दफा ३ मा निर्धारित जागा को क्षेत्रफल बमोजिम को जग्गा को लालपुर्जा को प्रमाणित प्रतिलिपि र सम्बन्धित जग्गाधनिको नागरिकता को प्रमाणित प्रतिलिपि योजना सम्झौताको लागि पेश गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ३

डिप वोरिंग सञ्चालन र व्यवस्थापन प्रक्रिया

७. नगरसभाबाट स्वीकृत डिप वोरिंग जडान तथा संचालन कार्यक्रम वा आयोजनाहरू देहायको प्रकृया बमोजिम कार्यान्वयन हुनेछ:-

(क) योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा नियमावली, २०६४ र खर्च गर्ने अख्तियारीमा उल्लिखित मार्गदर्शन तथा द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय सम्झौताका शर्तहरूको पालना गर्नुपर्नेछ ।

(ख) वार्षिक खरिद योजना र वार्षिक कार्य सञ्चालन योजना अनुसार कार्य गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

(ग) आयोजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सामाजिक परिचालनका पक्षलाई समेत ध्यान दिनु पर्नेछ । सामाजिक परिचालक, विकास साझेदारहरू, विषयगत कार्यालयहरूलाई संलग्न गराउन र सामुदायिक संस्था तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरूको समेत सहयोग लिन सक्नेछ ।

केशव कुमार अधिकारी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

(घ) नगरपालिकाबाट कार्यक्रम वा आयोजना स्वीकृत भएपछि उपभोक्ता समिति/ जडान समिति मार्फत सञ्चालन हुने कार्यक्रम वा आयोजनाको हकमा कार्य तालिका बमोजिम उपभोक्ता समिति गठन गरी सम्झौताका लागि सम्पर्क राखि सम्बन्धित लाभग्राही समूहलाई यस गौशाला नगरपालिकाको योजना शाखामा जानकारी दिनुपर्नेछ ।

(ङ) वार्षिक कार्ययोजना तथा खरिद योजना अनुसार कार्यक्रम वा आयोजनाहरू कार्यान्वयनका लागि कार्य तालिका बमोजिम लागत अनुमान, ड्रौइङ्ग, डिजाईन तथा नक्सा तयार गरी स्वीकृत बजेटको अधीनमा रही कार्य गराउनु पर्नेछ ।

(च) आयोजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा पेशकी दिने कार्यलाई निरूत्साहित गरी कामको आधारमा भुक्तानी दिने प्रणाली अवलम्बन गर्नु पर्नेछ । तर स्वीकृत खरिद योजना बमोजिम आयोजना सञ्चालनको लागि प्रचलित कानून बमोजिम रनिङ्ग बिल दिन बाधा पर्ने छैन ।

(ज) आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा गैरसरकारी संस्थाबाट सञ्चालन, रेखदेख र मर्मत सम्भार गर्ने कार्यका लागि प्रोत्साहन गर्नु पर्नेछ । विषयगत शाखा र सामुदायिक संस्थाबाट समेत कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ ।

(झ) आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने उपभोक्ता समिति वा अन्य निकायले नगरपालिकाबाट उपलब्ध हुने रकम छुट्टै बैङ्क खाता खोली सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

(ञ) आयोजनाको स्वीकृत लागत अनुमान अनुसारका खरिद गर्नुपर्ने निर्माण सामग्रीहरू स्वीकृत खरिद योजना बमोजिम तोकिएको समय भित्र आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले खरिद व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(ट) प्रचलित कानून बमोजिम आयोजनाको हिसाव किताब राख्ने र फरफारक गर्ने गराउने जिम्मेवारी कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायको हुनेछ । यस्तो हिसाव किताब राख्ने सम्बन्धमा सम्बन्धित वडाध्यक्ष र सचिवले आवश्यक सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

(ठ) नगरपालिकाबाट सञ्चालित आयोजनाको विवरण राख्ने, नगदी जिन्सीको लेखा दुरूस्त राख्ने, आन्तरिक लेखा परीक्षण गराउने, नियमित रूपमा भौतिक एवम् वित्तीय प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने र सम्बन्धित निकायमा पठाउने जिम्मेवारी आर्थिक प्रशासन तथा योजना शाखा प्रमुखको हुनेछ ।

(ड) कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले सम्झौतामा तोकिएको समय भित्र कार्यक्रम वा आयोजना सम्पन्न गर्नुपर्नेछ । मनासिब माफिकको कारणबाट सम्पन्न हुन नसक्ने अवस्था भएमा समयमै म्याद थप गराउनु पर्नेछ ।

केशव कुमार अधिकारी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

(ढ) जानीजानी वा लापरबाहीको कारणबाट तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न नगर्ने उपभोक्ता समिति, संस्था, निकाय वा व्यक्ति सँग नगरपालिकाले सम्झौता भंग गरी हर्जाना समेत लिई वैकल्पिक व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(ण) तीन लाख रूपैयाँ भन्दा माथिका आयोजनाको विवरण सहितको सूचनापाटी आयोजना स्थल मै राख्नु पर्नेछ ।

(त) उपभोक्ता समितिबाट जनसहभागिता वा लागतसहभागितामा आधारित आयोजना वा कार्यक्रम संचालन गर्दा कुल आयोजनाको तीन प्रतिशत कन्ट्रिजेन्स रकम कट्टा गरी बाँकी रहेको रकमको १० प्रतिशत जनलागत सहभागी राखी कार्य गराउनु पर्ने हुन्छ । कुनै उपभोक्ता वा लाभग्राहीव्यक्ति लागतसहभागिता वा जनसहभागितामा समावेश हुन अटेर गरी कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयनमा बाधा पुर्याएमा त्यस्ता व्यक्ति वा लाभग्राहीलाई सम्बन्धित उपभोक्ता समितिले नगर प्रमुख मार्फत लिखित रूपमा कारवाहीको लागि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सिफारिस गर्न सक्नेछ । यसरी प्राप्त सिफारिस उपर आवश्यक छानविन गरी त्यस्ता व्यक्ति वा लाभग्राहीलाई आवश्यकता अनुसार नगरपालिकाले उपलब्ध गराउने विभिन्न सेवा सुविधाहरुमा रोक लगाउन सक्नेछ ।

८. आयोजनाको लागत अनुमान सम्बन्धी व्यवस्था:

(क) आयोजनाहरुको लागत अनुमान, नक्शा र डिजाइन गर्दा नगरपालिकाको प्राविधिक कर्मचारी वा सो कार्यका लागि तोकिएको परामर्शदातावा सम्बन्धित प्राविधिकबाट गर्नु, गराउनु पर्नेछ ।

(ख) आयोजनाहरुको लागत अनुमान (डिजाइन, इष्टिमेट) तयार गर्दा स्वीकृत दररेटको आधारमा गर्नुपर्नेछ ।

(ग) लागत अनुमानको स्वीकृति सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

९. उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यक्रम तथा योजना संचालन सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यक्रम तथा योजना संचालन सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछन् ।

क) नगरपालिकाबाट कार्यक्रम वा आयोजना स्वीकृत पश्चात उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गरिने कार्यक्रम वा आयोजनाको हकमा बढीमा पन्ध्र दिन भित्र उपभोक्ता समिति गठन गरी सम्झौताका लागि सम्पर्क राख्न यस गौशाला नगरपालिकाको योजना शाखामा जानकारी दिनुपर्नेछ । तोकिएको समयभित्र समिति गठन हुन नसके अन्य वैकल्पिक उपाय अवलम्बन गरी आयोजना सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

Signature
केशव कुमार अधिकारी
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

ख) नगरपालिकाले आयोजना, कार्यक्रम छनौट गर्दा उपभोक्ता समितिको तर्फबाट अधिकाधिक सहभागिता हुने आयोजनालाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ । जनसहभागिताको प्रतिशत नगरसभाबाट तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

ग) कार्यक्रम स्वीकृत नभएको वा सम्झौता हुनुपूर्व कार्य सम्पन्न भएको भनी भुक्तानी माग गरिएको कार्यक्रम वा आयोजनाहरूको रकम भुक्तानी हुने छैन ।

घ) तोकिएको आइटम बमोजिम काम नभएको, श्रोतको सुनिश्चितता नभएको र स्वीकृत लागत अनुमानभन्दा बाहिर गई भए गरेका कामको रकम भुक्तानी हुने छैन । यस्ता कार्य गर्ने समितिलाई कालो सूचीमा राख्नु पर्नेछ ।

ङ) उपभोक्ता समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार, प्रचलित कानून बमोजिम राख्नुपर्ने खाता, रकम निकास तथा भुक्तानी प्रक्रिया, पारदर्शिता, अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्थाका बारेमा उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षलाई सामुहिक रूपमा अनुशिक्षण दिनु पर्नेछ ।

च) उपभोक्ता समितिबाट भए, गरेको खर्चको विवरण सार्वजनिक गरी उपभोक्ताहरू र नगरपालिकालाई जानकारी दिनु पर्नेछ । नगरपालिका वा अधिकार प्राप्त निकायबाट आर्थिक कारोवारको जाँचबुझ वा निरीक्षण गरी आवश्यक निर्देशन दिन सक्ने छ । यसरी माग भएको विवरण उपलब्ध गराउने र प्राप्त निर्देशनको पालना गर्नु समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

छ) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकाय वा उपभोक्ता समितिले आयोजनाको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति प्रतिवेदन समय समयमा सार्वजनिक गरी नगरपालिकामा समेत पठाउनु पर्नेछ ।

ज) नगरपालिकाले आयोजना सञ्चालन एवं कार्यान्वयनमा संलग्न उपभोक्ता समिति, सामुदायिक संस्था एवम् गैह सरकारी संघ, संस्थाको अभिलेखीकरण गरी लगत व्यवस्थित गर्नुपर्नेछ ।

झ) समितिसँग सम्झौता गर्नु अघि नगरपालिकाको सम्बन्धित शाखा प्रमुखले प्रचलित कानून, कार्यविधि, निर्देशिका र निर्णय बमोजिम उपभोक्ता समिति गठन भए नभएको, आवश्यक कागजात संलग्न रहे नरहेको एकिन गरी स्पष्ट राय सहित सम्झौताका लागि निर्णय गर्ने अधिकारी समक्ष पेश गर्नेछ ।

ञ) नगरपालिका र उपभोक्ता समिति बीचमा हुने सम्झौता पत्रमा आयोजनाको लागत, कार्य प्रारम्भ र सम्पन्न हुने अवधि, उपभोक्ता समितिले गर्ने योगदानको अंश वा प्रतिशत रकम, आदि बिषय स्पष्ट उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

(ट) उपभोक्ता समितिलाई नगरपालिकाले प्राविधिक परामर्श लगायत प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

(ठ) उपभोक्ता समितिले कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सम्झौता र समितिको निर्णय बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

(ड) उपभोक्ता समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ । बैठकको निर्णय नगरपालिकालाई जानकारी गराउने, आयोजना सञ्चालन, संरक्षण र मर्मत सम्भार गर्ने, आपूले जिम्मा लिएको काम

केशव कुमार अधिकारी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

निर्धारित समयमा सम्पन्न गर्न नसकेमा उपभोक्ता समूहको निर्णय सहित थप म्याद माग गर्ने, कार्यक्रम कार्यान्वयनसंग सम्बन्धित सम्पूर्ण खर्चहरूको बिल भरपाई सुरक्षित राख्ने, सम्बन्धित कामको प्रगति बिबरण नगरपालिकालाई उपलब्ध गराउने, कामको फरफारक गराउनु अघि समीक्षाको लागि उपभोक्ता समूहको बैठक बोलाई बैठकमा राखी छलफल गराउने, यस्तो बैठकको उपस्थिति र निर्णयको प्रतिलिपि नगरपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(ढ) उपभोक्ता समितिले गरेको कामको लागत, कार्य, कार्यस्थल, लागेको रकम, उपभोक्ता समितिको पदाधिकारीको नाम, कार्य शुरू तथा सम्पन्न मिति समेत खुल्ने गरी सम्बन्धित कार्यस्थलमा सार्वजनिक परीक्षण गरेको प्रतिवेदन नगरपालिकामा प्रस्तुत गर्नुपर्दछ ।

(ण) योजना तथा कार्यक्रम सम्बन्धी कुनै जानकारी माग भएमा समितिले उपलब्ध गराउनुपर्नेछ । माग भएको जानकारी उपलब्ध नगराएको भनी सम्बन्धित उपभोक्ताले उपभोक्ता समिति भंग गर्न माग गरेमा नगरपालिकाले छानविन गरी सम्बन्धीत नगर प्रमुखको सिफारिसमा उपभोक्ता समितिको पुर्नगठन, भंग गर्न वा अन्य माध्यमबाट कार्य सम्पन्न गर्न गराउन सक्नेछ । समिति भङ्ग गर्नु अगाडी सफाई पेश गर्ने मौका दिनुपर्नेछ ।

(त) उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन हुने आयोजना वा कार्यक्रमको स्थलगत अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित वडा समिति र नगरपालिकाको हुनेछ । अनुगमन गर्दा उपभोक्ता समिति मार्फत गर्नु पर्ने काम ठेक्कामा दिइएको पाइएमा सो रकम भूक्तानी हुने छैन ।

(थ) कारण वश उपभोक्ता समितिले लिएको पेशकी फछर्याट गर्दा प्रथम किस्ताको प्राविधिक मूल्याङ्कन, सम्झौता अनुसारको नाप जाँच र मूल्य खुलेको रनिङ्गविल, उपभोक्ता समितिको बैठकको प्रतिलिपि राखी नगरपालिकामा निवेदन दिनुपर्नेछ । पहिलो किस्ताको पेशकी फछर्याट गरी थप कामको मात्र अर्को किस्ता कायम गरी सोही वरावरको रकम उपलब्ध गराईनेछ । उपभोक्ता समितिले प्रत्येक किस्तामा गरेको खर्च सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।

(द) उपभोक्ता समितिले कार्य सम्पन्न गरेपछि प्राविधिक जाँचपास र कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन प्राप्त गरी सम्बन्धित वडा प्रतिनिधिको रोहवरमा सार्वजनिक परीक्षण गराउनु पर्नेछ । फरफारकका लागि उक्त सार्वजनिक परीक्षणको प्रतिवेदन समेत पेश गर्नुपर्नेछ । अन्तिम भूक्तानी दिँदा उक्त योजनाको फोटो र सो अनुसार निर्माण भएको हो भनी उपभोक्ता समितिको निर्णय तथा उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षको दस्तखत गराई सम्बन्धित वडाको सिफारिस सहित पेश गर्नु पर्नेछ ।

(ध) उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन भएका आयोजनाहरूको कार्यसम्पन्न भएपछि सम्बन्धित वडा कार्यालयले सोको रेखदेख मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मेवारी समेत तोकी उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्दछ । यसरी आयोजनाको हस्तान्तरण भएमा समितिले नगर सभाले तोकेको दरमा सेवा शुल्क लिन र सोको नियमित मर्मत सम्भार र सञ्चालनको व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

केशव कुमार शर्मा
प्रमुख प्रशासक अधिकृत

(न) नगरपालिका आफैले संचालन गरेको वा उपभोक्ता समिति, गैह्र सरकारी संस्था लगायत अन्य सामाजिक संघसंस्था मार्फत सञ्चालन गरिने तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, अभिमुखीकरण कार्यक्रम, कार्यशालाजस्ता कार्यक्रमहरूको भुक्तानी गर्दा उक्त कार्यक्रम संचालन गर्ने विषयमा भएको निर्णय, कार्यक्रम संचालन भएको स्थान र कार्यक्रम अवधि, कार्यक्रमको उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धी, कार्यक्रमका सहभागीको उपस्थिति, कार्यक्रमको कार्यतालिका, कार्यक्रममा प्रस्तुत भएको कार्यपत्रको प्रतिलिपी, कार्यक्रम संचालन गर्दाको अवस्थाका तस्वीरहरू सहित आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी कानून बमोजिमका अन्य बील भर्पाइ र कागजात संलग्न गरी कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनका आधारमा गरिनेछ ।

(प) उपभोक्ता समितिले आयोजनाहरू संचालन गर्दा तोकिए बमोजिमको गुणस्तर कायम गर्ने गराउने दायित्व र जिम्मेवारी सम्बन्धित वडा समिति, प्राविधिक कर्मचारी, उपभोक्ता समिति र अनुगमन तथा सहजीकरण समितिको हुनेछ ।

(फ) अनुकरणीय कार्य गर्ने उपभोक्ता समिति, प्राविधिक र सम्बन्धित कर्मचारीलाई कार्यपालिकाको निर्णयबाट वार्षिक रूपमा पुरस्कार प्रदान गर्न सकिनेछ ।

(ब) अनुगमन तथा सहजीकरण समिति सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ :

(२) नगरपालिकाले कार्यक्रम वा आयोजना अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिको थप जिम्मेवारी र आचार संहिता निर्धारण गर्न सक्नेछ । यस्तो व्यवस्था आयोजना सम्झौता फाराममा उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

१०. सार्वजनिक, निजी, सामुदायिक सहकार्य :

क) सार्वजनिक निजी सामुदायिक सहकार्य गर्दा देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ,

(१) नगरपालिकाले सञ्चालन गर्ने विकास निर्माण लगायत सेवा खरिद र सेवा प्रवाहका कार्यसार्वजनिक निजी साझेदारी अन्तर्गत गराउन सक्नेछ ।

(२) निजीक्षेत्र आकर्षित हुनसक्ने सम्भावित क्षेत्रहरूको पहिचान गरी त्यस्ता क्षेत्रहरूमा साझेदारीमा काम गर्न नगरपालिकाले निजी क्षेत्रलाई आह्वान गर्न सक्नेछ ।

(३) नगरपालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका गैह्र सरकारी संस्था, निजी क्षेत्र, सामुदायिक संस्थाबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम वा आयोजनामा परिपूरकता कायम गर्नुका साथै यस्ता संस्थाहरूसँग साझेदारीमा कार्यक्रम वा आयोजनाहरू सञ्चालन एवम् कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ ।

केशव कुमार अधिकारी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

ख) ठेक्कासम्बन्धी व्यवस्था : उपभोक्ता समितिबाट कार्य सम्पन्न हुन नसक्ने भनी एकीन भएका र प्राविधिक रूपमा कठिन प्रकृतिका आयोजनाहरू नगरपालिकाले प्रचलित कानून बमोजिम ठेक्काद्वारा काम गराउनु पर्नेछ ।

११. आयोजना मर्मत संभार तथा हस्तान्तरण सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) आयोजना सञ्चालन गर्ने निकायले सम्पन्न भईसकेका आयोजनाहरूको नियमित रेखदेख र मर्मत संभार कार्य आफैले गर्ने वा त्यस्ता आयोजनाको स्वामित्व समेत सम्बन्धित उपभोक्ता समिति, सामूदायिक संस्था वा गैरसरकारी संस्थालाई दीगो गरी सञ्चालन हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(२) हस्तान्तरित आयोजनाको नियमित सञ्चालन र मर्मत संभारका लागि उपभोक्ता समिति वा समुदायिक संस्थाले नगरपालिकाको स्वीकृतिमा आवश्यक सेवा शुल्क लिई छुट्टै कोष खडा गर्न सक्नेछ । सञ्चालन समितिको कोषबाट वार्षिक आम्दानीको दश प्रतिशत वा पन्ध्र हजारमध्ये जुन कम हुन्छ त्यति रकम प्रशासनिक कार्यमा खर्च गर्न सक्नेछ । बाँकी रकम सम्बन्धित आयोजनाको मर्मत संभार र स्तरोन्नतिका लागि खर्च गर्नुपर्नेछ ।

१२. जनसहभागिता एवम् लागत सहभागिता :

(१) कार्यक्रम वा आयोजना तर्जुमा, सञ्चालन, अनुगमन तथा मूल्यांकन लगायत आयोजनाका प्रत्येक चरणमा अधिकाधिक सहभागिता जुटाउने प्रयत्न गर्नु टोलवासीहरूको कर्तव्य हुनेछ ।

(२) सहभागिताको अंश निर्धारण गर्दा अति विपन्न परिवार र लक्षित समूहलाई विशेष सहूलियत दिन सकिनेछ र लागत सहभागिता व्यहोर्न नसकेकै कारणबाट लक्षित समूहलाई आयोजनाबाट लाभबाट वञ्चित गरिनेछैन ।

परिच्छेद - ५

अनुगमन एवम् सुपरिवेक्षण

१३. अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण :

(१) योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्न देहायबमोजिमको समिति रहनेछ ।

क) नगर प्रमुख- संयोजक

ख) नगर उप प्रमुख -सदस्य

केशव कुमार अधिकारी
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

ग) प्राविधिक शाखा प्रमुख वा ईन्जिनियर -सदस्य

घ) सम्बन्धित वडाका वडा अध्यक्ष -सदस्य

ङ) योजना शाखा प्रमुख - सदस्य सचिव

(२) अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) आयोजनाको कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने, देखिएका बाधा, व्यवधान र समस्या समाधानका लागि आवश्यक सुझाव र निर्देशन दिने,

(ख) आयोजनाको कार्यान्वयन कार्यतालिका अनुसार काम भए नभएको एकीन गर्ने र नभएको पाइए सम्बन्धित पक्षलाई सचेत गराई कार्यतालिका अनुसार काम गर्न लगाउने ।

(ग) विभिन्न शाखा वा अन्य सरकारी क्षेत्रबाट सञ्चालित कार्यक्रम वा आयोजनाको अनुगमन गर्ने ।

(घ) गैह सरकारी संस्थाबाट सञ्चालित आयोजना तथा कार्यक्रम अनुगमन गरी सोको आवधिक र वार्षिक प्रतिवेदन नगरपालिकामा दिने ।

(३) समितिले अनुगमनको क्रममा देखिएका विषयमा आवश्यक लेखाजोखा गरी आफ्नो सुझाव सहितको प्रतिवेदन चौमासिक रूपमा नगरपालिकामा पेश गर्ने । यसरी प्राप्त प्रतिवेदन छलफलका लागि नगर कार्यपालिकाको बैठकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) नगरपालिकाले आफ्ना कार्यक्रम वा आयोजनाहरूको सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन कार्ययोजना/कार्यतालिका बनाई सोको आधारमा नियमित रूपमा सुपरिवेक्षण, अनुगमन एवम् समीक्षा गर्नुपर्नेछ ।

(५) समिति आफैले वा आवश्यकता अनुसार उप-समिति गठन गरी आयोजनाको सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन गर्न वा अन्य कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीहरूलाई अनुगमनसम्बन्धी कार्यमा खटाउन सक्नेछ ।

(७) अनुगमन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था नगरकार्यपालिका वा नगरसभाबाट तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(८) आयोजना सञ्चालनबाट स्थानीय जनतालाई पुगेको सुविधा, सेवाको गुणस्तर, सेवामा वृद्धि गराउनु पर्ने अवस्था आदिको सुपरिवेक्षण गरी जानकारी लिई आयोजना सञ्चालनको क्रममा देखा परेका बाधा व्यवधान हटाउनको लागि उपयुक्त सुझाव तत्काल सम्बन्धित उपभोक्ता समितिलाई दिने । सम्झौता

केशव कुमार अधिकारी
प्रमुख प्रशासक अधिकृत

र प्रचलित कानून बमोजिम कार्यक्रम तथा आयोजना सञ्चालन गरेको नपाइएमा तत्काल उक्त कार्य रोकी सोको प्रतिवेदन नगरपालिकामा दिनु पर्नेछ ।

९. योजना कार्यान्वयनका सम्बन्धमा संघीय तथा प्रदेश सरकारले कुनै मापदण्ड निर्धारण गरे सोको समेत पालना गर्नु पर्ने छ ।

१०. विविध : यस कार्यविधि स्वीकृत हुनुभन्दा अघि संचालन भएका योजनाहरूको फरफारक यसै कार्यविधि अनुसार भएको मानिनेछ ।

११. संसोधन :- नगरकार्यपालिकाले नगर प्रमुखको मन्जुरीमा यस कार्यविधि लाइ आवश्यकता अनुशार संसोधन गर्न सक्नेछ ।

१२. द्रष्टव्य :- माथि जे जस्तो लेखिएको भएता पनि डिप बोरिंग सम्बन्धि सम्पूर्ण योजना जडान तथा संचालन तथा लाभग्राही छनौट र उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धि निर्णय तथा जिम्मेवारी नगर प्रमुखको हुनेछ ।

आज्ञाले

केशव कुमार अधिकारी

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

दिनांक २०७२/०२/०५ गतेको कार्यपालिका बैठक

निर्णय नं. ४ बमोजिम स्वीकृत
रूप

केशव कुमार अधिकारी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत